

Για την κα Τζέλα Βαρνάβα -Σκούρα & τον κο Ηλία Μπασιανούρα

*Πηγή: Άλκη Ζέη: «Ένας δάσκαλος φέρνει την άνοιξη», ΑΠΕ - ΜΠΕ, Διαδρομές Πολιτισμού, Επ.μ. Νατ. Δομνάνκη

Όταν ήμουνα μικρή, εδώ και πάρα πολλά χρόνια, τα σχολεία άνοιγαν την πρώτη Οκτωβρίου.

Τις τελευταίες μέρες του Σεπτεμβρίου που γυρίζαμε από την εξοχή περίμενα με ανυπομονησία ν' αρχίσει το σχολείο. Το αγαπούσα πολύ. Η μυρωδιά των καινούργιων βιβλίων, η διαδικασία του ντυσίματος με μπλε κόλλα και η άσπρη ετικέτα που κολλούσαμε για να γράψουμε όσο πιο καλλιγραφικά μπορούσαμε τον τίτλο του βιβλίου και το όνομά μας. Θυμάμαι με τι καμάρι έγραφα... Κοσμά και Δαμιανού, Κύρου Ανάβασις, της μαθητριάς Γυμνασίου 'Αλκης Ζέη. Δεν το πίστευα πως θα πήγαινα στο γυμνάσιο. 'Άσε που νόμιζα πως ο Κοσμάς και Δαμιανός είχανε γράψει την Κύρου Ανάβαση!

Στο γυμνάσιο! Ένωθα μεγάλη πια. Η αδελφή μου που ήδη πήγαινε στο γυμνάσιο, μου έλεγε με πολλή υπερηφάνεια πως είχανε πολλούς καθηγητές, έναν για κάθε μάθημα κι όχι μια δασκάλα για όλα όπως στο δημοτικό.

Εκεί, στην πρώτη γυμνασίου εκτός από τα τόσα θαυμαστά που συνέβαιναν γύρωρισα και τη Ζωρζ Σαρή που γίναμε φίλες για μια ολόκληρη ζωή.

Το ίδιο το σχολείο που πήγαινα δεν το αγαπούσα. Η διευθύντρια ήτανε θαυμάστρια του Μεταξά και σε όλες τις τάξεις πλάι στον Χριστό κρεμόταν μια μεγάλη φωτογραφία του, που μας κοιτάζε με γουρλωμένα μάτια μέσα από τα τεράστια γυαλιά του. Όμως, μαζί με τη Ζωρζ κι άλλα τρία κορίτσια είχανε κάνει μια τόσο στενή παρέα που τίποτε δεν μπορούσε να τη διαλύσει. Ούτε καν ότι η Ζωρζ αγαπούσε τον Μεταξά γιατί της άρεσε η στολή νεολαίας και τα χρυσά αστέρια που της είχανε κολλήσει στους ώμους. Ήτανε πολύ μορφή η Ζωρζ, είχε μια δυνατή φωνή και πολύ θάρρος. Έπαιρνε μέρος σε όλες τις γιορτές του σχολείου και τότε παρίστανε τον Ρήγα Φερραίο και τότε τον Ερμή. Με προστάτευε από τα μαλώματα της διευθύντριας επειδή στις εκθέσεις έγραφα τα δικά μου κι όχι τις τυποποιημένες φράσεις που μας έλεγε εκείνη σχετικά με την αποταμίευση και την αστυφιλία και άλλα τέτοια συγκλονιστικά.

Μια μικρή παρένθεση. Στην κατοχή η Ζωρζ ξέχασε τα χρυσά αστέρια, τον Μεταξά και τους βασιλιάδες και είμασταν μαζί στην Αντίσταση.

Είχαμε δύο καθηγήτριες, μια στα Αρχαία και μια στα Νέα Ελληνικά, που τις λατρεύαμε κι εύρισκαν τον μπελά τους από τη διευθύντρια γιατί μας φέρονταν φιλικά και δεν μας κρατούσαν σε απόσταση. Όσπου τη μια, την πιο νέα, την έδιωξε γιατί μας υπερασπίστηκε όταν εκείνη μας κατσάδιασε άδικα. Παρ' όλα αυτά το αγαπούσαμε το σχολείο επειδή η φιλία μας ήταν τόσο δυνατή που δεν την αλλάζαμε με τίποτα.

Όταν οι γονείς μας, που ήταν πολύ δημοκρατικοί, θέλησαν να μας αλλάξουν σχολείο. Και σε μια διαφωνία με τη διευθύντρια μας πήραν στη μέση της χρονιάς για να πάμε στη σχολή Αηδοπούλου που για κείνα τα χρόνια ήταν -μα ακόμα και για σήμερα μπορούσε να είναι - ένα προοδευτικό, ελεύθερο σχολείο. Η απελπισία μου δεν περιγράφεται. Είπα πως άρχιζε η πιο δυστυχισμένη μέρα της ζωής μου. Άφηνα τις φίλες μου που για μένα, ακόμα και τώρα, η φιλία είναι το πιο πολύτιμο πράγμα στη ζωή μου.

Πήγα με κατεβασμένα μούτρα, το σχολείο όμως εκείνο δεν ήθελε κανένα παιδί να μην χαμογελάει. Σ' έσπρωχναν να κάνεις κάτι που αγαπούσες, να ζωγραφίσεις, να παίξεις θέατρο, κουκλοθέατρο να γράψεις. Εκεί έμαθα πως μ' αρέσει να γράφω. Την πρώτη έκθεση που έγραψα χωρίς τον φόβο της διευθύντριας του άλλου σχολείου την δημοσίευσαν στο περιοδικό του σχολείου. Κι ύστερα, μια επιτροπή από τις μεγάλες μαθήτριες που έβγαζαν μια φορά τη βδομάδα την εφημερίδα του τοίχου- την κολλούσαν στον τοίχο στους διαδρόμους του σχολείου-, μου ανέθεσαν να γράψω το χρονογράφημα γιατί βρήκαν από την πρώτη εκείνη έκθεση που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό πως είχα χιούμορ. Έγραψα το πρώτο χρονογράφημα κι από τότε το έγραφα σχεδόν κάθε βδομάδα ώσπου τελείωσα το σχολείο. Δεν ξέρω αν θα γινόμουν συγγραφέας, αν δεν είχα αλλάξει σχολείο.

ΤΑ ΦΡΕΣΚΑ

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΟΥ 11^{ΟΥ}
ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Στους Δάσκαλούς Μου Με Αγάπη!*

Τ. 104 Π. Ηυέσα Εκπαιδευτικού 05-10-2016

Έκανα καινούριες φίλες χωρίς όμως να ξεχάσω τις παλιές που κάθε μεσημέρι όταν σχολούσαμε με περιμέναμε στη γωνιά ενός δρόμου ν' αγκαλιαστούμε και να πούμε τα νέα μας.

Ήρθε ο πόλεμος. Ήτανε μια Δευτέρα και η πιο μεγάλη μου λύπη ήτανε ότι έκλεισε το σχολείο. Κι αργότερα, στην κατοχή, το σχολείο ήτανε σαν ένας φωτεινός φάρος μέσα στη μαυρίλα. Ας συναντούσαμε στο δρόμο ανθρώπους σωριασμένους κάτω από την πείνα, ας βλέπαμε άλλους να ψάχνουν στα σκουπίδια για να βρουν κάτι να φάνε, κι ας είχαμε δει ένα πρωί δυο κρεμασμένους από ένα φανάρι της πλατείας. Μόλις έκλεινε η πόρτα του σχολείου τα ξεχνούσαμε όλα, κι οι δάσκαλοί μας αδυνατισμένοι από την πείνα, με το κολάρο του ποικαμίσου τους να χάζικε στον λαιμό, έκαναν ό,τι μπορούσαν για να ξεχνάμε τη φρίκη και να έχουμε ενδιαφέρον για τη ζωή.

Παρ' όλο που το σχολείο μας το είχαν επιτάξει οι Γερμανοί και στριμωχτήκαμε σε ένα άλλο κτήριο τρεις τρεις στα θρανία, τότε κάναμε τις παραστάσεις του κουκλοθέατρου που εγώ έγραφα τα έργα, άλλες έπαιζαν τους ρόλους κι άλλες έφτιαχναν σκηνικά και κοστούμια. Δουλεύαμε με πάθος, τα ξεχνούσαμε όλα. Κι αυτό, το οφείλαμε στην καθηγήτρια των τεχνικών, την Ελένη Περράκη, που κράτησε μετά την κατοχή για ολόκληρα τριάντα χρόνια το κουκλοθέατρο με το όνομα «Μπάρμπα Μητούσης». Τότε που ήταν σχεδόν το μοναδικό θέαμα για παιδιά.

Και δεν ήτανε μόνο αυτή. Ο καθηγητής των αρχαίων ελληνικών ο Μιχάλης Αναστασίου-ξαδελφος του Καζαντζάκη- δεν μας άφηνε μόνο με τα εις μι ρήματα και δυο σελίδες από την Αντιγόνη να μάθουμε απ' έξω. Μας διάβαζε από μετάφραση όλη την τραγωδία και ξέκλεβε λίγη ώρα πριν χτυπήσει το κουδούνι για να μας διαβάσει τη μεγάλη του αγάπη, τον Πέρ Γκυντ του Ίμεν.

Οι δάσκαλοι, αυτοί είναι το παν για το σχολείο. Τώρα περιμένω με ανυπομονησία να χτυπήσει το πρώτο κουδούνι για ν' αρχίσω να επισκέπτομαι τα σχολεία, όχι μόνο στην Αθήνα αλλά και σε όλη την Ελλάδα, να κουβεντιάσω με τα παιδιά.

Κι όλα αυτά τα χρόνια που πηγαίνω από σχολείο σε σχολείο, κατέληξα στο συμπέρασμα πως όλα εξαρτώνται από τον δάσκαλο. Είτε το σχολείο βρίσκεται σε μεγάλη πόλη είτε σε μικρή ή και σε χωριό ακόμα, εντυπωσιάζονται από τα παιδιά που κάνουν τόσα δημιουργικά πράγματα, που ξέρουν να συνομιλούν κι έχουν διαβάσει τόσα βιβλία που απορείς πώς βρίσκουν τον χρόνο. Κι όλα αυτά γιατί υπάρχει ένας δάσκαλος που κλέβει ώρες από μαθήματα και από τη ζωή του για να κάνει τα παιδιά -δύσκολο πράγμα σήμερα -να αγαπήσουν το βιβλίο και να ξεφύγουν από το βαρετό πρόγραμμα του σχολείου. Τους θαυμάζω αυτούς τους δασκάλους. Μέσα στις δύσκολες και άχαρες μέρες που ζούμε, αυτοί είναι μια αχτίδα ελπίδας.

Σ' ένα νησί, είχα επισκεφτεί ένα σχολείο, την έκτη τάξη Δημοτικού. Και τι δεν έκαναν αυτά τα παιδιά. Έπαιζαν σκηνές ολόκληρες από τα βιβλία μου, είχαν γράψει δικές τους σκέψεις, ως και τραγούδια είχαν γράψει σχετικά με τα βιβλία, τα τραγουδούσε μια μικρή χορωδία που μαέστρος ήταν ο δάσκαλος. Ένας πολύ χαρούμενος δάσκαλος με ολοφάνερη την αγάπη του για τα παιδιά. Πριν αποχαιρετήσω τα παιδιά τα συγάρηκα για τη δουλειά που είχανε κάνει με είπα ακόμα πως τους συγχαίρω και για τον εξάισιο δασκαλό τους. Τότε σηκώθηκε ένα αγόρι και μου λέει: Μας άξιζε όμως. Όταν βγήκαμε από την τάξη ρώτησα το παιδί. Γιατί είπες πως σας άξιζε ένας τέτοιος δάσκαλος; Και τότε εκείνο, μου διηγήθηκε μια απίστευτη ιστορία. Από την αρχή του χρόνου ως τις γιορτές, είχαν έναν δάσκαλο που φοβόταν τα μικρόβια, δεν άγγιζε την κιμωλία να γράψει στο πίνακα, ούτε τα τετράδιά τους, κι έβαζε τα ίδια τα παιδιά να γυρίζουν τα φύλλα κι αν κάποιον τον άγγιζε κατά λάθος, έβαζε τις φωνές κι έφευγε από την τάξη. Τα παιδιά είχαν πείσει όλα σε κατάθλιψη κι όταν ήρθε ο καινούργιος δάσκαλος, έκανε μέσα σ' ένα μήνα όλη την τάξη χαρούμενη και τα παιδιά με χαρά έκαναν χίλια δυο πράγματα μαζί του.

Ας αλλάζουν οι υπουργοί Παιδείας, ας αλλάζουν κάθε τόσο τους νόμους. Όταν υπάρχει ένας δάσκαλος με όρεξη και κέφι, τα παιδιά αποκτούν κι' αυτά όρεξη και κέφι για δουλειά. Είτε σε καινούριο σχολείο βρίσκονται είτε σε λυόμενο ή σε τάξεις με ξεχαρβαλωμένα θρανία. Βλέπεις τα μάτια τους να λάμπουν.

Δεν θ' άξιζε λοιπόν ένα φωτιστέφανο για τον δάσκαλο; Άραγε θα βρεθεί ποτέ χέρι να του το φορέσει;

* (προσπελάστηκε 19/9/2016 στο <http://tvxs.gr/news/paideia/alki-zei-enas-daskalos-fernei-tin-anoiksi>)
Στη φωτογραφία των τίτλων αυτού του τεύχους είναι η αγαπητή συγγραφέας Άλκη Ζέη.